

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Qui habitat in cœlis irridebit eos, & dominus subsannabit eos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

cum in hebreo prima persona, deus dicat: A seculo confregi iugum tuum & rupi uincula tua, ut sint uincula contraria uinculis, iugum, iugo, uia dei, uia hominum, iudicium dei, iudicio hominum.

Vincula, mandata Christi sunt, quibus in uia eius ambulare docemur. Iugum seu funes, iudicium, quo prohibemur operari mala, ut sit illud iustificatio spiritus, hoc mortificatio carnis. Duo enim sunt, quæ præcipiuntur: Declinare a malo & facere bonum, quorum prius ad crucifigendas carnis cupiditates, posterius ad bona opera facienda pertinet. Nec refert, si hæc quis permutet, ut uincula pro iudicijs, & iugum pro iusticijs accipiat, idem enim permanet sensus, quo habito, uerbi contentio contemnenda est.

Est autem uersus allegoricus, nam Rumpere pro contemnere, & tritum facere, Vincula pro præceptis, Proicere, pro non obedire, negligere, non recipere, iugum pro eruditione & disciplina castigandæ carnis, accipitur. Non autem allegoricum dico, more recentiorum, quasi alius sensus historialis sub eo sit querendus, quæ qui dictus est, sed quæ uerum & proprium sensum figura locutione expresserit.

Illud uide, Peruersis omnia peruersa, sicut dictum est, Cum peruerso peruerteris. Legem Christi, quæ libertatis & suauitatis est, uincula & iugum appellent, seruitutem & difficultatem arbitrati. Rursus suam legem, quæ ueritatis seruitus & infirmitas, libertatem & facilitatem esse credunt. Adeo impia omnia cedunt in malum, sic Hieremia, xxij. Quia dixistis sermonem istum, onus domini, & nisi ad uos, dicens: Nolite dicere onus domini, propterea, Ecce ego tollam uos & derelinquam, & dabo uos in opprobrium sempiternum. Necesse est enim, ut cui sua placent, diuina displiceant.

Onus domini
lene & suauis.
Phariseorum
grauia onera
sunt.

Iterum fidei oculis opus est, non enim Propheta dicit hæc, quod uellet uere dominum & Christum intellexisse, quando dixerunt: Dirumpam uincula eorum, quum pro deo & pro lege eius sese agere crederent, si Christum reijcerent. Sed Propheta, dominum & Christum appellat, quos, ab illis ignorantibus, contemptos describit, & uide an ne ideo, toto uersu uoluerit allegoriam uti, ut illos aliud simulasse, aliud fecisse ostenderet, & quandam operis allegoriam in cæcitate sua perfecisse, dominum & Christum reijcientes, quando maxime pro eis facere simularent.

Quid si per Tapinosin, pronomen eorum, posuerit propheta, ut simul apud se referat & intelligat, dominum & Christum eius, simul eorum in signum arguat contemptum, quo Christum nec nomine dignantur, nedum pro domino & Christo agnoscunt. Igitur hucusque conatum eorum descripsit, quo Christum noluerunt regem constitui, quem dominus iam constituerat, in quo non tantum contra Christum, sed multo magis contra ordinationem dei machinati sunt, sicut figuratum est in Dauid & Saule: Nam & ipse Dauid diuino præcepto, rex inunctus erat, at Saul & Deo in hac ordinatione, & Dauid pertinacissime restitit, nec absimiliter & ipse fremuit, multa meditatus, multum strepit, multa consuluisset contra eum, sed sicut inaniter omnia præsumpsit, ita & Iudei & gentes aduersus Christum, ut sequitur.

Qui habitat in cælis irridebit eos, & dominus sublabnabit eos.

in scripturis
repetitio.

Tautologia ista seu repetitio eiusdem, quæ frequens in scripturis est, similitudinis indicium est, autore sancto patriarcha Ioseph, Gen. xli, ubi uisiones Pharaonis interpretatus dixit: Quod autem uidisti secundo, ad eandem rem pertinet, omnium similitudinis

firmitatis indicium est, eo q̄ sermō dei fiat, & uelocius impleatur. Ergo & hic, iridebit & subsannabit, idē repetitur, ut nō sit dubiū, certissima omnia fore.

Quod benignus spiritus, pro nostra paracleti & consolatione facit, ne scilicet in tentatione deficiamus, sed in certissimam spem nos erigamus. Quia ueniens ueniet, & non tardabit. Quare & si in humanis locutionibus Tautologia uiciosa & superflua uideatur, In rebus tamen dei, summe necessaria est, propterea, q̄ spes (ut ait Sapiens) quæ differtur, affligit animam, uera, in q̄, spes, quæ in passionibus & cruce laborat. Dura est enim omnis mora ihs, qui in passionibus Christi exercitantur, ideo opus habent, firmissima & securissima promissione dei, qua sustententur.

Rursus sicut in promissionibus bonorum, nō potest satis inculcari cōsolatio afflictis, ita in minis malorum nō potest satis intētari terror insensatis, duris & incredulis. Ideo & in hac parte opus est Tautologia, ut in terrorem mittantur, certissima & firmissima comminatione. Nam sicut illis nimium adest timoris & minus spei ac securitatis: Ita his nimium adest securitatis & spei, nihil autē ferme timoris, sicut psal. xii. Nō est timor dei ante oculos eorū. His opus est, ut timeant dñm, illis, ut sperēt in misericordia eius. Ut stet utriq̄, uia media & recta, quæ describitur sicut Beneplacitum est dño, super timētes eum, & in eis qui sperant sup misericordiam eius. Nobis ergo hæc scripta sunt, ut p̄ patientiam & cōsolationem scripturarum, spem habeamus. Nā hoc quod de Christo hic scribitur, exemplum est oīum Christianorū, q̄libet enim sincere uolēs Christianus esse, praefertim, si & uerbū Christi doceat, suos patietur Herodes, Pilatos, principes, reges, gentes, populos, qui fremāt in eum, meditent inania, erigant se aduersus eum, & conueniāt in unum, quod si ab hoibus hæc nō fiunt, a demonibus, nouissime a cōsciētia, ppria, saltem in morte fiēt. Tum opus est, huius & similibus cōsolationis meminisse: Habitator caeli iridebit eos, & dñs subsannabit eos, atq̄ in hac spe fortiter cōsistere, nullaq̄ causa uacillare.

Et quo firmitior sit fiducia afflictorum, *Emphaticos dicit, Ridebit & subsannabitq̄, d. Adeo certū est, eos inania moliri, quantūlibet oīum sensui uideātur solidissima, ut dñs nō dignetur, uelut seruo ac in re magna illis resistere: Sed ut in re prorsus nihili, rideat & subsannet, sicut & psal. xxxvi. in eādē sententiā, Obseruabit, inquit, peccator iustum, & stridebit super eum dentibus suis: Dñs autem iridebit eum, qm̄ prospicit, q̄ ueniēt dies eius. Deinde aduersarios nostros nō modo humiliādos, sed etiā ridēdos esse. Oquāta uis fidei in his uerbis requiritur, quis enī patiēte Christo, & triūphantibus Iudæis, deum ridere sensit? Ita & cum nos premimur, quando credimus rideri aduersarios nostros a deo, cum nobis tam deo q̄ hominibus irrisi & subiecti uideamur?*

Irisio autem hæc diuina est, ut dixi, q̄ Iudæos & gentes Christicidas, irrisos fecit toti orbi terrarum, resuscitans eum a mortuis, & ex desperato Christi regno in uno populo, æternum florere fecit imperium eius super omnem creaturam, adeo in diuersissimum euentum eorum studia uertens, ut cantemus: Excelsus super omnes gentes dominus, & super cælos gloria eius. Qui humiliatus est subter omnes Iudæos, & infra terrā quoq̄ fuit ignominia eius. Proinde sicut in uerbis præcedētibus, passio & mors Christi prophetata est: Ita in hoc uersū, Resurrectio eius, licet obscurius prædicta est.

Sed quid illa Periphrasis, Qui habitat in cælis: nempe quietum simul iudicem, & mire absconditū, pro nostra spe erigenda depingit, Habitat ille, qui pro nobis sollicitus est, securus & quietus, & si nos turbamur, nō turbatur ille qui

B iij curam

Suos Herodes & principes sacerdotum, ueritatis hostes, sincere Christū doctores coguntur pati.

Irisio diuina.

Deus sedet & habitat.

curam nostri habet, nos fluctuamus, sed ille sedet, ut non in æternū det fluctuationem iusto. Verum hoc totū adeo abscondite, ut nisi in cœlis sis, nō cognoscas. In terra, in aquis, in omnibus creaturis, pateris, abnegata est tibi ubiq; & in omnibus spes auxiliij, donec fide & spe, omnia transiliens, eum attingas, qui in cœlis habitat, tunc enim & tu habitas & in cœlis, sed fide & spe. Hic ergo ancora cordis nostri figenda est, in omnibus tribulationibus, qua ratione sit, ut non modo facilis, sed & ridicula sint mala mundi.

Tunc loquetur ad eos in ira sua, & in furore suo conturbabit eos.

Quod de Tautologia dictum est uersu proximo, & hoc uersu seruetur. In factis enim & dei contemptoribus, nihil satis dici potest: Ridet enim hantem et brantem Behemoth ille, Iob. xli, & æstimat maleū sicut stipulā, reputat ferum quasi paleas, & æs quasi lignū putridum: Non fugat eū uir sagittarius, in stipulam uertuntur ei lapides fundæ &c. Quis hic Tautologia forte nō esse uideat?

Loqui deum
in ira.

Quando autem locutus est ad eos in ira sua, aut quæ fuit ira sua? utiq; tunc, quādo irrisit eos, quod intelligemus, si quid sit loqui deū in ira sua scierimus. Hieremias, xvij, dicit: Repente loquar aduersus gentem, & aduersus regnum, ut eradicem & destruam & disperdam illud &c. Ergo loqui in ira, est eradicare, destruere, disperdere, hoc est, quod Iudæis contigit, qui dixerunt: Ne forte ueniant Romani & tollant locum nostrum, & gentem, melius est ut unus moriatur, ne tota gens pereat. Has inanes meditationes irrisit dñs, dum id quod impius timuit (iuxta Prouerb.) uenit ei, & per Romanos eradicauit, destruxit, & disperdidit eos. Ira itaq; & furor dei, fuit impetus Romanorum, sicut Ieremias dicit: Væ assur, uirga furoris mei, & baculus ipse est. In manu eius in digito meo, Ad gētem fallacem (id est hypocritā & simulatricem) mittā eum, & cetera populū furoris mei, mādabo illi &c. quæ uerba meo iudicio, oīno de Rom. exercitu dicta sunt. Quod enī dicit, Mandabo illi, hoc in isto uersu dicit, loquetur ad eos, quia mādato & uerbo dei, omnia fiunt. Ipse dixit & facta sunt &c. Quare hoc uerbum, loquetur, absolute accipiendum est, hoc modo: Loquetur, id est uerbo suo statuet, mādabit, ordinabit, sed quod sit, contra eos nō potest. Deinde non in misericordia, sed in ira. Nam loquitur & contra iustos & filios suos, dum mandat eis inferri Crucem & Mortem, iuxta illud, j. Reg. xvij. Dñs præcepit ei, ut malediceret Dauid &c. Sed in misericordia. Quod si præpositum admutetur in, aduersus, & uerbum, loquetur, in uerbum, mādabit, clarior erit: Tunc mandabit, aduersus eos in ira sua.

Nec solum destruet & disperdet eos, sed & conturbabit eos, quia foris pauca, intus pauore, eos consumpsit. Conturbat sane & filios suos, mirorq; pauore exterret, sicut Christus in horto, sed in misericordia, Iudæos uero, dum a Romanis uastarentur & occiderentur, perpetuo incipiente pauore conturbant. Impossibile est enim, ut impius moriens, non expauescat æterno pauore. Mitis fuisset pœna si tantum uastati fuissent, sed quod in ira uastati sunt, atrox est, longe autem atrocissimum, quod in ira uastati & occisi etiam, in furore conturbantur, & in sempiternum horrorem per mortem sunt protrusi. Iam uideat catalogum pœnarum horribilium, quæ Christicidis paratæ sunt. Primum, amissa gloria, propter quam in Christum maxime insaniunt, sunt ridiculum deo & omnibus, ubiq; ignominiam sui spectantes, quod superbis & inuidis, non leue malum est.

Deinde

Pœne Christi-
sticidarum.

amissa gloria, propter quam in Christum maxime insaniunt, sunt ridiculum deo & omnibus, ubiq; ignominiam sui spectantes, quod superbis & inuidis, non leue malum est.